

Ένας νοικοκύρης εβραϊός 'Αρτινός που είδα δι εμπόρεσε να μου ξεδουαλίση αν η λέξη 'Ακαρνανία δε θέλει να φανερώση καλλίτερη την επαρχία η αν δεν είναι παραμόρφωση της λέξης 'Αμβρακία. Περιμένω ένα προικοσύμφωνο και άλλες πληροφορίες και άμα τες λάβω θα τες στείλω γενναία στο British Museum.

Για το ζήτημα της γλώσσας του Βαγγελίου, μου φαίνεται λίγο τολμηρό να βγάλη κανείς απ' τα λόγια άλλου άλλη σημασία κεινης που βγαίνει από το γενικό νόημά τους. Το αν το ελληνικό το κείμενο είναι πρωτότυπο η μετάφραση δεν είχε να κάμει τίποτε με τα λόγια μου. Οι νοήμονες αναγνώστες του «Νουμά» κατάλαβαν που ήθελα να συμπεράνω όταν είπα ότι το ελληνικό κείμενο του Βαγγελίου γράφηκε σε γλώσσα καταληπτή στους ταπεινούς και απόκληρους τους οποίους προσελύτιζαν στο χριστιανισμό. Ένας φίλος μου, του οποίου η σοφία είναι στο ύψος της μετριοφροσύνης, με πληροφορεί ότι ο Krumbacher αναφέρει στο τηλεφαιό έργο του ένα σοφό Γερμανό που λέει ότι η γλώσσα του Βαγγελίου είχανε η χυδαία της εποχής που γράφηκε.

Και αν αποδειχθή ότι η μετάφραση είναι από σημαντικό κείμενο και έχει εβραϊσμούς το πράμα δεν αλλάζει. Μήπως οι ρωμείς οι μεταφραστές της Γραφής των 'Εβραίων της 'Ηπείρου δεν έχουν εβραϊσμούς, θα πη για τουτό πως δεν είναι γραμμένες στη Δημοτική;

Άλλου ο κριτικός μας αναφέρει τες λέξεις «δόξα και φαντασία». Την πρώτη, ως την χαιρείται όποιος θέλει, με γεια του. Τη δεύτερη δε μας κακοφαινεται και τόσο. Δεν είναι δε και τόσο άσκημο πράμα λίγη φαντασία. Φτάνει μονάχα να είναι γέννημα και συμπλήρωμα λογικῶ συμβάντων και σκέψεων, και όχι άρρωστικῶ οργανισμού. Στες ιστορικές αναπαραστάσεις κάθε λογής και διάστασης, λίγη φαντασία είναι απαραίτητη. Τι θα γινόντανε δίχως αυτήνης (για να καταπιναστούμε τα μεγάλα, τα άφραστα παραδείγματα) τα έργα του Fustel de Conlange; τι θα γινόντανε πρό παντός τα θαυμάσια έργα του Ρενάν που με όλη τη φαντασία τους, η ίσα ίσα ακριβώς για τη γνησιότητα της φαντασίας τους θα μένουν στους αιώνας;

Για τη μικρότητά μου η από Θήβα καταγωγή των πρώτων εδῶ 'Εβραίων έχει βία πολύ στερία. Με πείθει η βεβαιωμένη γραικική καταγωγή τους, το σύγχρονο της Κατάκτησης της Θήβας και της Κέρκυρας, η τοπαλλαξία πολλῶν 'Εβραίων από τη Θήβα

στα κράτη του Ρουγγέρου, η παρουσία η πλήθεια των 'Εβραίων στην Κέρκυρα, όχι πολύ ύστερα, ο ένας η δυο 'Εβραίοι βραβείδες (τέχνη θηβική) που βρήκε δῶ ο Τουδέλας στο δωδεκάτο αιώνα που μπορεί να ήσαν η εμπροστοφυλακή των κατοπινῶν (πιστέω κάτι τι τέτοιο έχει παραδεχτεί ο ίδιος ο κριτικός μας είναι τώρα κειρός) και τέλος η χαριτωμένη η ροδκλή αυτή Σίδα (*) που ύστερα από τόσες τρυφερές αγάπες κάτου στο ρωμαντικό οὐρανό της Φιρέντζας την άπαρνιέται σήμερα μη βαστώντας να τη δῆ να φλερτάρη με άλλους!

Μα έχω και κάτι άλλο αναφορικῶς στη καταγωγή αυτή που είναι σαν το στεράνωμα ενός χιτίριου.

Δεν έγγουμαι όμως ότι τουτό θα ξεππάση κανένα ύπουργό. Μπορεί όμως να μην έχω ούτε τώρα τύχη, και το κελεπούρι αυτό να τῶχη κρυφά κμαρί κανέναν που να του αποκαλύφτηκε ανάμεσα σε καμμιά πολύ μεγάλη βιβλιοθήκη, και να το κρατάει καθώς είπα μυστικό...

Βγαίνει από το βιβλίο της 'Εσθήρ ότι ο Μαρδοχάιος είχε θεσπίσει να γιορτάση η Σούσα, για λόγους που αναφέρει το ίδιο βιβλίο, τη γιορτή της 'Εσθήρ την 15 του μήνα 'Αδάρ. Μαζί με τη Σούσα όρίστηκε να γιορτάσουν σαν από προνόμιο, την 15 και όλες οι μεγάλες και τειχισμένες πολιτείες. Οι άλλοι τόποι, οι μικροί γιορτάζανε την 14. Τουτό έκανονίζετο καλὰ στην αρχή. Μα ύστερα με την εξαπλωση της διασποράς της φυλής σ' όλη την τότε οικουμένη, πως θα ξεδουάκλυναν οι 'Εβραίοι οι ερβόδοχοι που θέλανε να γιορτάσουν πιστά με το διάταγμα της Γραφής, ποιά πολιτεία είτανε τειχισμένη στην εποχή που θεσπίστηκε η γιορτή; Πρόσθεσις, που μπορεί πολλές πολιτείες, για να δείξουν παλιές περγαμηνές αρχοντιάς (που δε χώνεται η άριστοκρατία!) να θέλανε να γιορτάσουν την άριστοκρατική ημέρα της 15, χωρίς το δικαίωμά τους σε τουτό να είτανε και πολύ ξάστερο.

Έτσι οι Ραββίνοι, για πειδ βεβιαότατο όρισαν πειδ πέρα πέρα την εποχή του χιτισίματος μιας πολιτείας θεσπίσανε λοιπόν ότι θα γιορτάζαν την 15 μόνον οι πολιτείες που ήσαν τειχισμένες στην εποχή της Κατάκτησης, δηλαδή του 'Ιησού του Ναυή.

Λοιπόν: Οι ένοριτες της Γραικικής Συναγωγής, αν και στην Κέρκυρα από 70) σχεδόν χρόνια,

(*) Σίδα ρόδο, λέξη θηβική που διατηρῶνε ακόμα ο 'Εβραίοι της Κερκύρας στην ιταλική διάλεκτό τους.

γιορτάζουν θρησκευτικῶς δῶ μαζί με τους άλλους εμοθρήσκους τους την 14 του 'Αδάρ (γιατι η Κέρκυρα δε λογαζέται σύγχρονη του Ναυή) μολαταύτα εξακολουθῶνε με ασάλευτη επιμονή να γιορτάζουν στα σπίτια των, στο γλέντι, στις μασκαράτες κλπ. την 15 ξεδιακρινόμενοι σ' αυτή την περίσταση από τους άλλους εντόπιους 'Εβραίους!

Τι άλλο φανερώνει τουτό, περὰ πῶς οι 'Εβραίοι της Γραικικής Συναγωγής είναι φερμένοι από πολιτεία που γιόρτασε ως κυρία γιορτή της την 15 'Αδάρ; Και ποιά άλλη πολιτεία ανταποκρίεται στο περιστατικό τουτό περισσότερο από την πανάρχαια, την τρισέβδοξη τη Θήβα;

Κέρκυρα 30 του Θεριστή 1905

M. XAΓI'MHΣ

ΜΩΣΑΓΚΑ

Ο ΦΑΡΟΣ

Για ένανε όνειροπλάνατο τραγουδιότη του 'Αγνώστου Που οι πόθοι της ερημικής ζωής τότε φτερόνου Να είτανε φάρου ο φύλακας ὡ τί όνειροι ο έαυτός του Σε βράχο εκεί, που οι θάλασσες κ' οι άνεμοι περιζώνουν.

Μακρὰ απ' τις όψεις των πολλῶν κι' απ' την κοσμοπλημ- [μύρα

Σε πύργο σιδερόστηθο, που ερβόπλασε ο γρανίτης, 'Ηρωας να ζῆ, αφού ένίκησε την κοσμοπλάνα Μοίρα, Του πέλαγου άδασίλευτος να λάμπη άποσπερίτης.

Μακρὰ απ' τα δάση η απ' τους άγρους, από χωριά είτα [χωρές

Που οι χρόνοι δλε τάλλάζουνε και τις χαλνούνε οι ώρες, Να ρίχνη φως άνέσπερο σε άστέρευστα πελάγη Κάτου από άτέλειωτο οὐρανὸ στο αιώνο κύμα πλάγι.

Μικρὸ να μη θωρηῆ ποτὲς και πρόσκαιρο κανένα, 'Ο,τι μισούνε οι ταπεινὲς καρδιὲς κι' η,τι αγαπούνε' Διάπλαττ οὐρανοθέμελα και θάλασσα ένωμένα Μέσα στη λάμψη του φωτός παντοτεινά να ζούνε.

Δεσμώτης του 'Απειρου να ζῆ και σκλίθος του Κυμάτου Νάν τον κοιμίζουν οι άνεμοι κι οι φλοίσβοι δλόγυρά του' Και πρὸς τὸ φῶς του φάρου του τα μάτια του ένῶ στρέφε Να κλέη σ' αϊθέρ' άχτινωτό με εσπεριά η με νέφη.

... 'Ο ναί! με ο σαροφύλακας, μη θλίβεται όταν βράδυ Σε βράδυ οὐτ' ένα δειλινὸ δε ζῆ με το σκοτάδι;

(Μίμνησθ από τον Charles Frémine)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

στο κεφάλι, με την παλάσκα στη μέση στολισμένη με δυο-τρια μικρά δπλα' μάτια μάβρα κι ανήσυχα, πρόσωπο ήλιοκαμένο με χαρακτηριστικά κανονικώτατα, μυστικάκια μέτρια κατὰμαβρα, γένια ξουρισμένα, αναστήμα λίγο κοντύτερο απ' το μέτριο, ήλικία ίσα με σπράντα χρονῶ.

— Γεια σου, καλό παιδί, μου κάνει με πολύ καλόν τρόπο.

— Γεια σου και σένα, καπετάνιο, του λέω με νεβρική ταραχή.

— Μη φοβάσαι καθόλου' μου λέει, εμείς είμαστε σταθεροί του βουνού. Είν' η αλήθεια, πως τρώμε από καμιά φορὰ άβρώπους, με μόνο κείνους, που μάς σκοτιζούνε τον έρωτα' εσύ μη φοβάσαι. 'Απόψε ήσύχασε θαρρετά κι άβριο τα λέμε καλύτερα. Δείξε, ώρε Κούτρα, του παλληκαριού ένα μέρος να κοιμηθεί.

— 'Εφακριτώ, καπετάνιο. Καληνύχτα.

— 'Υπνον άλαφρό' μ' άποκριθήκε.

'Ο άλλος, που κρατούσε το κερί, με πήρε τότες απ' το χέρι και με πήγε σε μιάν κώχη της σπηλιάς, που είταν απλωμένη με πρόβια, μ' έβαλε κάτι ρούχα για προσκεφάλι, μουπε να πλαγιάσω, μ' έριξε' από πάνω και μια φλοκάτα, κ' ύστερα έσθεσε το κερί και τραβήχτηκε.

Τότες συλλογίστηκα πως δεν πρέπει δε να φοβούμαι και τόσο, αφού ο ίδιος ο καπετάνιος (γιατι αυτός θα είτανε) μου το βεβαιώνει, και προσπάθησα να κοιμηθῶ.

Μόνο μια άπορία μου σκότιζε το κεφάλι, τί θέλουν τάχ' από μένα; γιατί με πιάσανε, και τί θα με κάνουνε;

Μα επειδὲς είμουν καταπονημένος με πῆρ' ο ύπνος, πριν προφτάσω να βρω μιάν πρόφαση να δικαιολογήσω τους κλέφτες και να συχάσω τον έμαφτό μου, αλλά και μεσ' στον ύπνο μου όλο κλέφτες έθλιεπα, άπχωγές, μαχαίρια, πιστόλια, φόνους, αίματα, χωροφύλακες, κυνηγήματα, κι άλλα τέτοια ανακατωμένα πράματα ταραζάνε την ύπνοφντασία μου. 'Αξερνα μου φάνηκε, πως έπεφτα από γκρεμό, και την ώρα, που χτύπησε τάχα το κορμί μου πά στα βράχια, τίναξ και με το τίναμα ξύπνησα.

Είτανε μέρα. 'Η σπηλιά μέσα θραμπά θραμπά φωτιζονταν. 'Ανακάθησα μιά, χασιμορήθηκα, ταύστηκα, πεταβριστήκα, και κατόπι σηκώθηκα όλόρθος κ' είδα πίσω μου τον ίδιο τον καπετάνιο' κέθουνταν κοντά στο προσκεφάλι μου.

— Καλῶς ξύπνησες, παλληκάρι μου' μου κάνει, έλα να νιφτείς.

Με πήγε σε μιάν άκρη, μ' έχυσε ο ίδιος νερό

από μιάν τσότρα, κι απὲ μουδωσε ένα μεγάλο μαντήλι κόκκινο και σουγγιστήκα. 'Εκανα το σταβρό μου τρεις φορές και γυρίζω και του λέω.

— Καλημέρα, καπετάνιο.

— Καλημέρα, παιδί' μου' χάριτέ μου τόνομά σου.

Του τῶπα.

— 'Αναστάσης;

— Ναί γικτί;

— Κ' έγώ είχ' άκούσει: Θανάτης.

— Δεν περάζει κι αυτό Χριστιανικό είναι. Μόν' αφού άκουσες, πως είμαστ' εμείς πάνου στα βουνά, πως άποκότησες να περάσεις από δωπέρα, που δεν περνάει μηδὲ πουλι πετούμενο;

— 'Αχ, καπετάνιο μου η μεγάλ' ανάγκη με βίκασε, μόνε πρέπει να σ' τα πῶ ούλα για να καταλάβεις.

Κι έτσι με λίγα λόγια ξήγησα, ποιος είμουν, πως πήγα στο χωριό και για ποιά λόγο είταν ανάγκη τώρα να γυρίσω χωρίς άλλο, και τάποδελόπινα.

— Κι ο άγωγιάτης σου τί έγινε; μου λέει;

— Είρω κ' έγώ;

— 'Εγὼ να σου το ξηγήσω, μου κάνει' άφτο, οι χωριάτες είναι κουτοπόνηροι, σαν αρχινήσατε ν' αβεβαινετε το βουνό, άφτός έμνεσε όλο πίσω, γιατ